

השיעור הגדול בעולם שנת הלימודים תשפ"א

יחידת הוראה כיתות א'-ב'

תוכן עניינים

עמודים	נושא
6 – 3	מבוא למורה
7	יחידת הוראה לכיתות ז' – ט'
8	הנחיות להעברת תוצרים
9	הסבר לפעילות לתלמידים
11 – 10	שיעור ראשון – תפוז בארגז התפוחים
14 – 12	שיעור שני - שרשרת
15	סיכום השיעור הגדול
16	סרטים וספרים מומלצים
19 – 17	נספחים

מבוא

רקע למורה

מה הם היעדים הבינלאומיים של האו"ם (SDGs)?

היעדים הבינלאומיים הם סדרה של 17 יעדים שהאו"ם החליט כי חשוב שכל בני האדם יעבדו ויפעלו להשיג אותם יחד עד שנת 2030. (פירוט היעדים בנספח 1).

כל פעילות להשגת היעדים האלה תביא למימוש של נושאים מהותיים וחשובים עבור כל בני האדם, עבור כולנו – נוכל להפחית חוסר שוויון בין בני אדם, נוכל לדאוג ליחס צודק והוגן עבור כל בני האדם, נוכל להפחית עוני ומצוקה, ונוכל להגן על כדור הארץ. אם נצליח לפעול למען מימוש נושאים אלה נתקדם לעבר עולם טוב יותר עבור כל בני האדם – צעירים ומבוגרים.

השגת היעדים הגלובליים תסייע גם במימוש הזכויות של כל בני האדם – צעירים ומבוגרים. כל אחד מהיעדים עוסק באחת או במספר זכויות.

האמנה הבינלאומית של האו"ם למען זכויות הילד/ה, מגדירה זכויות ייחודיות לילדים העוסקות בצרכים הייחודיים להם. השגת יעדי האו"ם תאפשר לממש את הזכויות הללו, וליצור עולם טוב יותר בו ילדים ובני נוער יוכלו להתפתח, ללמוד ולחיות בהווה ובעתיד.

כדי להשיג את היעדים יש לרתום את המאמצים של כולנו, באמצעות למידה וייזום דרכי פעולה. עלינו לזכור שכל פעולה קטנה שנעשה יכולה לתרום למהלך עולמי גדול. לא משנה מי אתה, תלמיד או מורה, תושב/ת של מדינה כזו או אחרת, כל דבר שנעשה ישתלב יחד בתוכנית בינלאומית על מנת להפוך את העולם לטוב יותר עד שנת 2030 ומעבר לה.

למורים – הרחבה:

Sustainable Development Goals

יעדי האום להתפתחות ברת קיימא

מהו השיעור הגדול בעולם?

השיעור הגדול בעולם, הוא שיעור המתקיים בו זמנית במדינות שונות ורבות בעולם, על מנת להעלות את המודעות של אוכלוסיית העולם ומנהיגיו ליעדים הגלובליים, לסייע במימוש יעדים, ולהוביל יחד לשינוי ביישום האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה לאור יעדים אלה. זכרו- לבחירות, החלטות ופעולות טובות יש השפעה על ילדים ובני נוער במקומות שונים בעולם.

מתי מתקיים השיעור?

השיעור הגדול בעולם מתקיים זו השנה השישית ברחבי העולם.

בישראל הוא יתחיל ביום א', ו' כסלו התשפ"א, 22 נובמבר, 2020.

על השיעור הגדול בישראל

השיעור הגדול בישראל יעסוק בשנת הלימודים תשפ"א בשני יעדים מתוך 17 היעדים של האו"ם – **יעד 5 בדבר שוויון מגדרי ויעד 10 בדבר צמצום אי שוויון**. השיעור יתקיים בבתי ספר יסודיים ועל יסודיים בכל רחבי הארץ, ולצורך כך פותחו מערכי שיעור מותאמים לשכבות גיל שונות.

הערך השנתי עוסק באחדות ומעורבות. מימוש הזכות לשוויון ואי אפליה כמוגדר בסעיף 2 באמנה לזכויות הילד/ה, הוא מרכזי ביישום האחדות החברתית. אחדות זו אין משמעה אחדות וזהות אלא בניית מארג של מערכות יחסים המקרבות בינינו לאחרים, שונים מאיתנו, ויוצרות תשתית לחוסן חברתי המכיל מגוון רחב של זהויות, דעות, תפיסות עולם, דרכי חיים, תרבויות ואפיונים אחרים. תחושת השייכות הנלווית לחוסן החברתי תוך מימוש עקרון השוויון, היא אחד המניעים להעמקת המעורבות והאכפתיות של השותפים - צעירים ומבוגרים - בעשייה החברתית המשותפת.

משרד החינוך יעביר ליוניסף ולאו"ם דיווח על היקף המשתתפים בשיעור הגדול במערכת החינוך בישראל, וישלח דוגמאות מהעשייה בבתי הספר.

יעד 5 – הבטחת שוויון מגדרי

- ביטול כל צורות ההפליה כנגד נשים ובנות בכל מקום.
- ביטול כל צורות האלימות כנגד בנות ונשים, כולל סחר בנשים וצורות אחרות של ניצול.
- ביטול כל המסורות והמנהגים שעלולים לגרום לנזק בבריאות הגופנית, הנפשית והמינית של בנות ונשים.
- עידוד בנות ונשים להשיג הזדמנויות שוות להישמע ולקבל הזדמנויות אמיתיות להשתתף במרחבים – הפוליטי, הכלכלי והציבורי.
- קידום מדיניות וחוקים המבטיחים שוויון מגדרי.
- ביטול כל צורות ההפליה כנגד כל הבנות והנשים בכל מקום.

יעד 10 – צמצום אי שוויון

- מתן תמיכה וגישה לאנשים החיים בעוני לשם צמיחה כלכלית מהירה וברת קיימא.
- הבטחת קיומם של מדיניות וחוקים שאינם מפלים אף קבוצה אלא קשובים לצרכי האנשים ודבריהם של אלה אשר מושפעים מהם.
- הבטחת חוקים ותוכניות חברתיות המגנים על אנשים פגיעים ומוחלשים. לדוגמה, כאשר קובעים מכסות במפלגה, נשים, ילידים ובני מיעוטים, אנשים עם מוגבלויות וצעירים גם צריכים להיכלל.
- מתן אפשרות לאנשים העוברים לגור במדינה אחרת ליהנות מהחוקים המגנים עליהם.

שני יעדים אלה באים לידי ביטוי גם באמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה כפי שנכתב בסעיף 2 – "המדינות החברות מבטיחות לשמור על זכויות הילדים שבתחומה, ללא הפליה וללא קשר לגזע, צבע עור, מין, שפה, דת, השקפה פוליטית, מוצא לאומי, אתני או חברתי, רכוש, נכות, לידה או כל סיבה אחרת הקשורה לילד ולהוריו." **החינוך לשוויון ואיסור הפליה** כולל על רקע מגדרי בא למלא אחר הוראות האמנה הבינלאומית בסעיפים נוספים כגון: 8, 13, 16, 22, 23, 29, 30 ו-42. מימוש יעדים 5 ו-10 יקדמו יישום והטמעה של הזכויות המנויות לעיל.

דברי הסבר בערבית לשיעור הגדול בעולם

<https://vimeo.com/175801219>

דברי הסבר באנגלית לשיעור הגדול בעולם

<https://vimeo.com/144354623>

<https://vimeo.com/178872222>

יחידת הוראה לכיתות ג'-ד'

נושא הפעילות:

למידה של יעד 5 – הבטחת שוויון מגדרי ויעד 10 – צמצום אי שוויון, לקידום המימוש של זכויות ילדים לאור האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה.

מהלך הפעילות

פירוט	מתודה	שלב בפעילות
<ul style="list-style-type: none"> מסבירים על יעדי האו"ם לשנת 2030 מלמדים את עקרונות האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה מעבירים לתלמידים ברשת- את פנקס זכויות הילד/ה ומשוחחים על הערכים בו. מסבירים כיצד זה קשור לילדים בעולם ולזכויות ילדים בדורות הבאים מסבירים מהו השיעור הגדול בעולם ומה התפקיד שלנו במהלך השיעורים 	שימוש בכרזה	הסבר על היעדים ועל הפעילות
<ul style="list-style-type: none"> הקראת שיר ודיון עם התלמידים הכנת ציורים העוסקים במסרים של השיר הכנת תיאטרון בובות והמחזות של מצבים דומים למצב המתואר בשיר 	הקראת שיר, דיון, ציורים, תיאטרון בובות	שיעור ראשון – תפוז בארגז תפוחים
<ul style="list-style-type: none"> הקראת שיר ודיון עם התלמידים פעילות יצירתית באמצעות ציורים או באמצעות הכנת כרזות 	הקראת שיר, דיון, ציורים, הכנת כרזה	שיעור שני – שרשרת
<ul style="list-style-type: none"> איסוף תובנות מרכזיות של התלמידים מהפעילות באמצעות בריסטול או באמצעי דיגיטלי 	תובנות מרכזיות	סיכום הפעילות
<ul style="list-style-type: none"> להמשך פעילות עם התלמידים 		סרטים וספרים מומלצים
		נספחים

הנחיות להעברת תוצרים:

1. תוצרי התלמידים יועלו על ידי המורים בתי הספר לדף אירוע בפייסבוק משרד החינוך

השיעור הגדול - דף פייסבוק ייעודי

2. תוצרים נבחרים ישלחו בהמשך ליוניסקף ו/או לאו"ם.
3. יש להקפיד בשמירת זכויות יוצרים בתוצרים הנשלחים (תמונות, קטעי מוסיקה, צילומים). למידע והנחיות נוספות בענן החינוכי:

http://sites.education.gov.il/cloud/home/Digital_Content/Pages/copyrights.aspx

4. יש לוודא כי כל ההורים של התלמידים ששלחו תוצרים, חתמו על אישור העלאת תוצרים למרחב הדיגיטלי.
5. בתוצרים הנשלחים ניתן לציין את שם בית הספר ושמות הכיתות. יש להימנע מהוספת שם מלא של התלמידים.
6. יש לשלוח את התוצרים בצירוף טופס אישור פרסום של בית הספר (נספח 3).
7. את התוצרים יש להעלות לדף הפייסבוק הייעודי של משרד החינוך עד

לתאריך – 25 דצמבר, 2020

הסבר על הפעילות לתלמידים (יש להתאים אותו לשיח עם התלמידים הצעירים):

(למורה – רצ"ב **בנספח 2** כרזה המציגה את יעדי האו"ם).
האו"ם החליט על 17 יעדים שחשוב כי כל בני האדם גם צעירים וגם מבוגרים ילמדו עליהם ויפעלו ביחד כדי להשיג אותם עד שנת 2030 (בעוד 9 שנים).

היעדים האלה חשובים לצורך מימוש זכויות של ילדים על פי האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה של האו"ם. כל אחד מהיעדים עוסק בזכויות שונות שמשקפים צרכים ייחודיים של ילדים. **למשל יעדים 5 ו-10 עוסקים בשוויון ואי הפליה בין בני אדם.**

כדי להשיג את היעדים ולממש את הזכויות חשוב שכולנו נפעל ביחד. אם נעשה את זה נוכל להפחית חוסר שוויון בין אנשים, לשפר את החיים שלהם וגם להגן על הסביבה ועל כדור הארץ. כך נבנה עולם טוב יותר עבור כל בני האדם – צעירים ומבוגרים.

השיעור שבו אתם משתתפים נקרא השיעור הגדול בעולם. הוא מתקיים במדינות רבות בעולם במקביל, ומשתתפים בו ילדים ובני נוער. כל אחד ואחת מכם המשתתפים בשיעור תורמים באופן ישיר למימוש זכויות של ילדים ובני נוער באמצעות השגת היעדים הבינלאומיים. כל פעולה שתציעו ותעשו יכולה להשפיע על צעירים ומבוגרים במקום כלשהו.

בשיעור שלכם תעסקו ביעד 5 – הבטחת שוויון מגדרי וביעד 10 – הפחתת אי שוויון. באמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה נכתב בסעיף 2 – "המדינות החברות מבטיחות לשמור על זכויות הילדים שבתחומה, ללא הפליה וללא קשר לגזע, צבע עור, מין, שפה, דת, השקפה פוליטית, מוצא לאומי, אתני או חברתי, רכוש, נכות, לידה או כל סיבה אחרת הקשורה לילד ולהוריו."

חוק זכויות התלמיד אוסר על הפליה בסעיף 5: "רשות חינוך מקומית, מוסד חינוך או אדם הפועל מטעמים, לא יפלו תלמיד מטעמים עדתיים, מטעמים של ארץ מוצא מטעמים של רקע חברתי-כלכלי, מטעמים של נטייה מינית או זהות מגדרית, או מטעמים של השקפה פוליטית, בין של הילד ובין של הוריו"

שיעור ראשון – "תפוז בארגז התפוחים"

1. המורה תקרא פעם ראשונה את השיר "תפוז בארגז התפוחים" מאת שלומית כהן אסיף, עם התלמידים.
2. המורה תשאל את הילדים מה דעתם על השיר.
3. המורה תקרא את השיר פעם שנייה, ותקיים דיון עם התלמידים בשאלות הבאות –
 - א. איך לדעתכם הגיע התפוז לארגז התפוחים?
 - ב. איך הרגיש התפוז בארגז עם כל התפוחים מסביבו?
 - ג. מדוע התפוחים סירבו לקבל את התפוז אליהם? מה היו הנימוקים שלהם?
 - ד. מה אתם חושבים על האופן בו התפוחים התנהגו אל התפוז?
 - ה. האם הייתם פעם במצב שבו מישהו שונה זכה ליחס כזה מצד הילדים האחרים באותו מצב?
 - ו. למה התכוון התפוז בתשובתו לתפוחים?
4. המורה תסכם את דברי התלמידים ותתייחס לסוגיות מרכזיות – הזכות להיות שונה, קבלת השונה והאחר, הקושי או החשש לקבל מי ששונה ממני.
5. פעילויות יצירתיות –
 - א. המורה תזמין כל תלמיד.ה להכין ציור המבטא את המפגש בין התפוז לתפוחים. הציור יתייחס לפרשנות האישית של התלמידים למפגש המתואר בשיר או למפגש אחר ביניהם המבוסס על התובנות שלהם מהדיון שהתקיים.
 - ב. התלמידים יכינו בובות של תפוזים ותפוחים. ניתן להכין בובות על מקל, בובות גרב על כף היד או בובות אחרות בהתאם לחומרי היצירה הזמינים בכיתה לפעילות.
 - ג. המורה תזמין בכל סבב "שני תפוחים" ו"תפוז אחד" להמחזת המפגש ביניהם. למורה - חשוב להמשיג לאחר כל סבב המחזה איזו אינטראקציה הציגו התלמידים – דחיית השונה בדומה לשיר, קבלת השונה, חשש מהשונה, סקרנות והבעת עניין לגבי השונה.

תפוז בארגז התפוחים

מאת: שלומית כהן-אסיף

בארגז תפוחי העץ

נמנם לו תפוז.

בין התפוחים

נמנם לו בלי לזוז.

התפוחים בארגז התחילו לרטון:

"זה לא הארגז שלך, תפוז,

קפצת לארגז הלא-נכון.

מה אתה עושה בין כלנו?

העגול שלך הוא לא העגול שלנו.

מה אתה עושה אתנו?

הרים שלך הוא לא הרים שלנו,

מה לך ולנו?

הצבע שלך הוא לא הצבע שלנו."

ענה התפוז בקול נרגז

לתפוחים שבארגז:

"דברים כאלה קורים

כשהארגז פתוח,

גם בארגז התפוזים

אפשר למצא תפוח."

מתוך: "מאחורי וילון האפרסקים" הוצאת הקיבוץ המאוחד

שיעור שני – שרשרת

1. המורה תקרא עם התלמידים את השיר "שרשרת" מאת שלומית כהן אסיף בקריאה ראשונה.
2. המורים תברר עם התלמידים מה למדו מתוך השיר? בשלב זה מוצע לאפשר לתלמידים להעלות כל מחשבה, תובנה או דעה הנוגעת לתוכן השיר.
3. המורה תקרא את השיר עם התלמידים בקריאה שנייה, ותקיים דיון בשאלות הבאות –
 - א. למה, לדעתכם, המשוררת השתמשה לנושא השיר בשרשרת? מה השרשרת מייצגת?
 - ב. במה השרשרת דומה לקשת, לתפוז, לעץ ועדר? (למורה – חשוב להתייחס למוטיב האחדות בשיר. כל אחד מהדימויים לעיל מייצג אחדות בין יחידים השונים אלה מאלה אך יש ביניהם חיבור המייצר את המאחד)
 - ג. האם כל החרוזים בשרשרת זהים אחד לשני?
 - ד. האם כל העלים בעץ זהים אחד לשני?
 - ה. האם כל צבעי הקשת זהים זה לזה?
 - ו. במה החרוזים, העלים, הצבעים, פלחי התפוז דומים אלה לאלה? במה הם שונים אחד מהשני?
 - ז. האם גם ילדים יכולים ליצור קבוצה מאוחדת שבה כולם שונים זה מזה? במה הילדים שונים אחד מהשני? במה הם דומים אלה לאלה?
 - ח. מה צריך לעשות כדי שכל הילדים יוכלו להיות יחד חלק מקבוצה או "שרשרת" אנושית?
4. פעילויות יצירתיות –
 - א. התלמידים יציירו את אחד הדימויים בשיר – שרשרת, עץ או קשת – ויתבקשו לצייר את מרכיבי הדימוי שבחרו בדרכים דומו ושונות (למשל כל החרוזים בשרשרת עגולים אך חלק גדולים וחלקם קטנים, כל העלים בעץ הם בצורת עלה אך חלקם ירוקים וחלקם חומים וכך הלאה).
 - ב. הכנת סלוגן עם התלמידים (דוגמה מצורפת בנספח 3)
 - ג. המורה מכינה יחד עם התלמידים כרזה המבטאת את המסרים המרכזיים בשיר. נין להכין כרזה מצוירת עם נייר וצבעים או כרזה דיגיטלית. אפליקציה וידיוטית לעבודה היא ה-CANVA. [קישור לאפליקציית קנוה](#)

5. לסיום, ניתן להקרין לתלמידים את השיר שהולחן, ולשיר יחד עם התלמידים

<https://www.youtube.com/watch?v=okuKNn1pmgU>

מילים: שלומית כהן אסיף לחן: רני גולן מקהלת ענבר - מרכז המוזיקה רעננה, מנצחת: שרון רם

שְׁשֶׁרֶת

בֹּאוּ נְחַזֵּק יְדֵים
בְּיוֹם כְּחֻלְחָל,
וְנִשְׁבַּע שֶׁ
אֲנַחְנוּ הַמַּעֲגָל.

כָּלֵנוּ יַחַד שְׁשֶׁרֶת
וְכָל אֶחָד חָרוּז.
כָּל אֶחָד הוּא פֶּלַח
אֲנַחְנוּ יַחַד תַּפּוּז.

כָּל אֶחָד הוּא חוֹר
כָּלֵנוּ יַחַד רְשֶׁת.
כָּל אֶחָד הוּא צֶבַע
אֲנַחְנוּ יַחַד קִשֶׁת.

בואו נחזיק ידֵים
ביום כחלחל,
ונשבע: אָנִי וְאַתָּה
אֲנַחְנוּ הַגִּלְגָּל.

כָּלֵנוּ יַחַד עַץ
וְכָל אֶחָד עֵלֶה.
כָּלֵנוּ יַחַד עֵדֶר
וְכָל אֶחָד טֹלָה.

בואו נחזיק ידֵים
ביום כחלחל,
נשבע שכלנו פֶּעֶמּוֹן
וְכָל אֶחָד עֵנָבֵל.

סיכום השיעור הגדול

1. מה למדת חדש בשיעור הזה? (חשוב לבקש מהתלמידים לנסח את התובנה או המסקנה שלהם במשפט)

רישמו את כל המסקנות והתובנות על בריסטול צבעוני או כל משטח כתיבה אחר. ניתן לכתוב כל היגד עם שם התלמיד/ה שהציע אותו. במהלך השנה אפשר לחזור אל ההיגדים, ולברר את האופנים בהם התייחסנו לתובנות אלו.

לחלופין, ניתן לעשות שימוש בכלי דיגיטלי כגון Padlet לאיסוף המסקנות. לשמור אותן, ולקיים עליו שיעור נוסף בהמשך השנה כמוצע לעיל.

סרטים מומלצים:

אמיצה, 2012, חברת פיקסאר, במאים: ברנדה צ'פמן, מארק אנדרוס

משפחת גיבורי על 2, 2018, פיקסאר ודיסני, במאי: בראד בירד

פלונטר, 2010, במאים: ביירון הווארד, נייתן גרנו

מואנה, 2016, במאים: רוני קלמנטס, ג'ון מסקר

ספרים מומלצים:

1. אטלס יהודה ומשאלי יעל (2000) כל אחד והמשפחה שלו הוצאת רואים אור.
2. אבירמה גולן (2018). **אנה טיכו**, הוצאת צלטנר (הישראליות, סדרה היסטורית נשית)
3. אלקיים שלי (1986). **כשהנחש והעכבר נפגשו לראשונה**. הוצאת כתר
4. ברוך מירי (2001) **אל תנשקי את הצפרדע** הוצאת משכל
5. גולדברג לאה (1992). **דירה להשכיר**. הוצאת ספרית פועלים
6. הראבן גייל (1994) **אגדה חדשה** הוצאת עם עובד
7. יוספזאי מלאלה ולמב כריסטינה (2014). **אני מלאלה**. הוצאת כנרת
8. לימור טלמור (2010). **משפחות משפחות מיליון לפחות**, הוצאת רימונים
9. סידון אפרים (1980). **מעלה קרחות**. הוצאת עם עובד
10. שלומית כהן אסיף (2017). **רחוב ללא שם**, ספרית הפועלים

נספח 1

נספח 2

טופס – אישור פרסום במרחב השיתופי באתר משרד החינוך ובאתרי יוניסקף והאו"ם

שם בית הספר _____

שם היישוב _____

שם מנהלת בית ספר _____

פרטים ליצירת קשר _____

מספר התלמידים והכיתות אשר בהן התקיימה הפעילות המוצעת (מידע זה ללא פירוט שמי יועבר לאו"ם על ידי יוניסקף ישראל)

אישור פרסום

אנא חתמו על האישור הרצ"ב:

אני _____ מנהל/ת בית ספר _____ סמל מוסד _____ במחוז _____ מאשר/ת לפרסם תוצרים של פעילות שנעשתה בבית הספר במסגרת השיעור הגדול בעולם.

הריני לאשר כי נמצאים ברשותי אישורים של כל התלמידים היוצרים והוריהם לפרסום התוצרים שלהם על פי המפורט לעיל ובכפוף להנחיות חוזר מנכ"ל.

הריני לאשר כי ידוע לי שהפרסום ייעשה על ידי משרד החינוך ויוניסקף תוך ציון שם בית הספר.

חתימת מנהל/ת

שם המנהל/ת

נספח 3 – הצעה לסלוגן

בעולם טוב יותר (In a better world) ...

השיעור הגדול ביותר בעולם, למען עולם טוב יותר.
נובמבר 2020 ביוזמת הקרן הישראלית למען יוניסקף
ובחסות משרד החינוך, הפיקוח הארצי על זכויות תלמידים.

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development